

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cap. IX. De communione sacerdotis & fine missæ

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

Caput Nonum.

*De communione Sacerdotis, & sine
Missa.*

DICTA oratione, præmissaque ante sacratissimum Sacramentum genuflexione erigit se sacerdos, ut se comunice, est enim Eucharistia non solum sacramentum, sed etiam sacrificium; de quo, is qui offert debet sumere; exterius enim sacrificium, interioris indicium est, quo se quisque offert eidem Deo nostro: Dum sacram accipit Hostiam sacerdos, hæc verba profert: *Panem caelestem accipiam &c.* quæ etiam referuntur in codice Tiliano *Hugo, Men.* sumtâque supra patenam Hostiâ pectus percutit, ac illis Centurionis devotione plenis utitur verbis, *Domine non sum dignus &c.* quod semper ante communionem (prout præcedente libro, etiam ex Origene observavimus) fieri solebat: Postea cum sacra Hostia supra patenam signum Crucis efformans dicit: *Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam, in vitam æternam, amen:* verborum illorum pars aliqua, si non omnia, apud S. Ambrosium *L. 4. de sac. c. 5.* reperiuntur. Deinde recipit sacratissimum Christi corpus sub specie-

speciebus panis, ac post devotam aliquam
piamque tam immensi tibi præstiti beneficii
considerationem, pergit, sumitque tremen-
dum nimis sanguinè sub speciebus vini, hisce
præmissis verbis: *Quid retribuam Domino*
&c. de quibus devotissimè commentatur S.
Paulinus, inducens sacerdotem, quasi dicen-
tem:

— *quid vita rependam*

*Pro vita tibi Christe mea, nisi forte salutis
Accipiã calicem, quo te mea dextra propinet,
Ut sacra mortis pretioso proluar haustu.*

Signat se sacro calice verba in Missali præ-
scripta proferèdo, recipitq; pretiosissimū Sal-
vatoris sanguinem. In duabus sequentibus o-
rationibus pro purificatione, & ablutione, pe-
tit à Deo lumen, remediū, ac totalem macula-
rum animæ suæ absterfionem, quæ sanè com-
petit animæ illi, quæ in se habet, possidetque
Deum suum, unde videtur hic alludi ad illā S.
Ambrosii orationem, *l. 5. de sac.* ubi scribitur su-
per illa verba: *Bibi vinum meū cum lacte meo,*
exclamatq; *vides huiusmodi esse letitiam, qua
nullius peccati sordibus polluitur.* Optimè no-
tat S. Thomas 3. p. Q. 83. ar. 4 in ultima illa
Missæ parte adimpleri conditionem ulti-
mam ab Apostolo præscriptam, quæ est
Gratiarum actio. In fine, dicit ille sanctus, *est*
gratia-

gratiarum actio; & prolixius in summa:
Tota Missa celebratio in gratiarum actione ter-
minatur, populo exultante pro sumptione myste-
rii (quod significat cantus post Communionem)
& sacerdote per orationem gratias offerente;
ideoque orationes omnes, quæ tunc recitantur,
mentionem faciunt reddendarum Deo gra-
tiarum, utque semper beneficiorum ab illo
receptorum vivamus memores, participato
tanto Sacramento, dicebat S. Augustinus, gra-
tiarum actio cuncta concludit.

Quo tempore sacerdos communicat, can-
tantur a Choro in missa solemni versus ali-
qui, plerumque ex Psalmis desumpti, qui in mis-
sali, Communio appellantur, eo quod tali
tempore, quo celebrans communicat can-
tentur, denotatque cantus ille, dicit Inno-
centius L. 6. c. 10. *myst. miss.* lætitiã Apostolorum
post resurrectionem Domini Salvatoris no-
stri, qui juxta S. Matthæum c. 22. hymnum
cecinerant post ultimam coenam. Sequuntur
orationes tot, quot fuerant in initio, excepta
Quadrages. in qua una supper additur, quæ
vocatur *supra populum*, ultra eas, quæ in prin-
cipio fuerant dictæ, solebatque ab antiquis vo-
cari *altera benedictio*, quia eo tempore popu-
lo distribuebatur panis benedictus, quod-
cumque; comode ob ieiunium modo fieri ne-
queat,

queat, loco panis benedicti, substituta est illa oratio. Sæpius alias apud auctores oratio illa benedictio appellatur, & ita intelligendus est Canon Concilii Aurelianensis, qui prohibet distributionem in Missa *ante benedictionem Sacerdotis*, id enim ita explicat Walfridus *Quart. l. P. 2. tit. 12. Quæ benedictio intelligitur illa ultima sacerdotis oratio*, non sicuti alii explicant ultimam benedictionem: *L. 5. de off. Miss.* Orationes illæ in dextro dicuntur latere altaris, ad indicandum Judæorum reliquias in fine mundi convertendas, & ad sanctam legem reducendas, à qua fuerant separati.

Finitis orationibus, dimittitur populus cum *Ite, Missa est.* *Lib. de Ecc. off. cap. 37.* Olim autem dicebatur, *Ite in pace*, circa quam dimittendi formulam devotissimum elicit desiderium Amalarius: *O utinam quando audimus à Diacono; Ite Missa est, meus nostrum ad illam patriam tendat, quo caput nostrum præcessit, & ibi simus desiderio, ubi desideratus multis gentibus nos expectat cum suo trophæo.* Tempore magis lugubri, aut minus solemnibus, dicitur, *Benedicamus Domino*, idque ideo, quia cum sæpius detineri deberet populus post Missam, ut oraret, intermittebatur illa dimissio, mansitque id postea in

Mis.

Missis minus solemnibus seu votivis, & feriabilibus, in quibus modo dicitur *Benedicamus Domino*; in Missis autem defunctorum, *Requiescant in pace*.

Sequitur ulterius, Benedictio, quæ olim solebat dari ante communionem ab Episcopo; illi autem præmittit Sacerdos devotam illam orationem: *Placat tibi sancta Trinitas, ac deinde benedicit populum, ut qui non communicatus discedit, saltem benedictus à sacerdote recedat*, dicit Micrologus. Modus hic dandi benedictionem in fine Missæ, introductus legitur in Ecclesia circa sæculum decimum.

In Missis defunctorum omittitur *benedictio*, quia hæc, inquit Durandus *L. 4. c. 51. L. 5. c. 9. de Miss. Rit. solemnitatem habet & latitiam*. Joseph Visconti putat, quod olim, *oblatio sola fieret in mortuorum Missis, non item consecratio, quem admodum in Belgicis plerisque Ecclesiis etiam nunc servari, multi tradunt*: id quod potuit esse verum, ideo fuisse omissam in illo casu benedictionem, quia deerat consecratio, & consequenter communicatio, ante quam solebat Episcopus fidelibus dare benedictionem. De simili quadam Missa, quæ usque ad sæculum præcedens fuit in usu, mentionem facit Genebrardus, *C. 30. de Litur. Ap. L. 4. c. 10*

L. 4. C. 1. Rom. 1. 18. sæculo uno ante Gulielmum Durandum. Postea legitur Evangelium S. Joannis, tenetque Maldonatus, morem hunc fuisse introductum ad confutandam Hæresim Arrianam, & fideles semper audirent & confiterentur Divinitatem Filii, *in En.* cui simul cum Patre, & Spiritu Sancto, semper sit gloria in cælo & in terra,
Amen.

LAUS DEO,

Divæque Carmelidi,
Divisque Carolo Borr. Philippo Nerio, Cajetano, Thomæ à Villa Nova, & Francisco Salesio, sub quorum auspiciis ac ductu cœpta hæc versio finit,

IN-